ورود بیوتکنولوژی به بخش های مختلف کشاورزی عملیاتی شد

سید علی میر بابایی
رییس اداره روابط عمومی پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی

پیشرفت علمی کشور همواره از دغدغه‌های اصلی رهبر معظم انقلاب اسلامی بوده است؛ جامعه‌ی علمی و دانشگاهی کشور مفاهیم و اصطلاحاتی نظیر جنبش نرم‌افزاری، اقتدار علمی، تولید علم، چرخه علمی، استقلال علمی، جهاد علمی و… را به‌کرات و به‌خصوص در ۲۰ سال اخیر از ایشان

شنیده‌اند.

تبیین «چرخه‌ی تولید ثروت از علم» توسط رهبر معظم انقلاب بزرگترین رویداد علمی کشور بوده است، این رویکرد و اقدام ایشان را نمی‌توان یک رویداد نامید، بلکه یک انقلاب زیربنایی در حوزه‌ی علم و فناوری است. این تبیین یک تحول بینشی بوده که سرمنشأ همه تحولات مربوط به رشد علم و فناوری در کشور است؛ تحولاتی که بکارگیری صحیح آن می تواند کشور را از اقتصاد تک قطبی متکی به نفت نجات دهد و برای همیشه کشور را به سرحد استقلال و توسعه برساند.

دغدغه اصلی رهبری معظم انقلاب اسلامی کاربردی کردن تحقیقات کشور است که می تواند کشور را تا سرحد خودکفایی سوق دهد.

به عنوان مثال ایشان در شهریور ماه سال ۸۶ و در جمع اساتید کشور فرمودند:"پژوهش اولاً مورد اهتمام قرار بگیرد، ثانیاً سمت و سوی پرداختن به نیازهای کشور را پیدا کند. پژوهش را تابع نیاز خودمان قرار بدهیم.

و یا در طلیعه سال ۱۳۸۵ و در جمع زوار رضوی افاضه فرمودند: "علم مجرد و به تنهایی کافی نیست؛ باید علم را به فناوری، فناوری را به صنعت و صنعت را به توسعه‌ی کشور وصل کنیم."

همچنین ایشان در این اجتماع عظیم معنوی اضافه فرمودند: "شکل‌گیری زنجیره‌ی تجاری‌سازی تولید علم و تولید ثروت ملی از نکات برجسته‌ی حرکت علمی کشور است. اگر زنجیره‌ی تولید دانش، تبدیل دانش به فناوری، تولید محصول و در نهایت تجاری‌سازی علم تکمیل شود، مسیر تولید علم به تولید ثروت ملی کشور و پاسخگویی به نیازهای ملت منتهی خواهد شد"

از باب منطق و به خصوص با لحاظ شرایط ظالمانه تحریمهای کنونی نیز صرف پژوهش مقاله ساز و بدون کاربرد فقط صرف بدون توجیه بودجه بیت المال است و پژوهش و تحقیق زمانی کارگشا خواهد بود که تاثیر آن بر سفره های مردم نمودار شود.

با تغییرات مدیریتی در پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی از ابتدای سال جاری شاهد اتخاذ رویکردی ویژه در گسترش تحقیقات کاربردی، توسعه همکاری‌های پژوهشی و فناوری و اجرای طرح‌های مشترک پژوهشی با مؤسسات تحقیقاتی بخش کشاورزی و پیگیری عملیاتی آن در سطوح مختلف هستیم.

با بروز روز افزون تبعات و آثار تغییرات اقلیمی، ضرورت سازگاری با این روند و فائق آمدن بر چالشهای بخش کشاورزی از قبیل شرایط نامساعد آب و خاک با تمهیداتی برای کاهش آب مورد نیاز در بخش کشاورزی و جایگزینی گونه های کم آب بر و مقاوم به شرایط نامساعد دمایی و شوری خاک و آب، روز به روز روشن‌تر می‌شود.

تردیدی نیست که در صورت تداوم الگوها و شیوه های سنتی کشاورزی در کشور – که در بهترین شرایط هم بهره‌وری قابل قبولی ندارند – خیلی زود ظرفیتهای بالفعل موجود در این بخش را از دست خواهیم داد و با تهدیدی جدی در عرصه امنیت غذایی کشور مواجه خواهیم شد.

در چنین شرایطی "گذار به کشاورزی مدرن با محوریت استفاده از فناوری‌های نوین" باید به عنوان ضرورتی حیاتی برای جلوگیری از نابودی بخش کشاورزی و تبعات ویرانگر آن مورد توجه قرار گیرد.

تردیدی نیست که فناوری‌های زیستی با قابلیت ها و ظرفیت‌های عظیمی که در رفع مشکلات و ارتقای شاخص‌های مختلف کمی و کیفی تولید در بخش‌های مختلف کشاورزی دارند، بیش از همیشه می‌توانند به یاری کشاورزان و فعالان دیگر عرصه‌های مختلف این بخش از شیلات و دامپروری تا تولید فرآورده های دارویی و غذایی و مدیریت پسماند و .. بیایند.

پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی به عنوان محور تحقیق و توسعه و ترویج فناوری های نوین زیستی و نانوفناوری در بخش کشاورزی کشور از بدو تاسیس بر همکاری و ارتباط تنگاتنگ با معاونت ها، سازمان ها و مراکز مختلف وزارت جهاد کشاورزی خصوصا خانواده بزرگ موسسات تحقیقاتی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی تاکید داشته و خصوصا طی هفت، هشت ماه اخیر با دعوت ها و نشست های متعدد با موسسات تحقیقاتی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی کوشیده است، تحولی جدی در عرصه تعاملات پژوهشگاه و این موسسات ایجاد کند.

در نتیجه این پیگیری ها و با استقبال همکاران عزیز در دیگر موسسات، تفاهم‌نامه‌هایی در راستای انجام تحقیقات مشترک با همکاران تلاشگر و توانمند موسسه تحقیقات علوم شیلاتی، موسسه تحقیقات علوم دامی کشور و موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندرقند در حوزه‌های تحقیقاتی اولویتدار و مشخص، امضا و عملیاتی شده و مذاکرات و رایزنی هایی با برخی دیگر از موسسات و مراکز پژوهشی در داخل و

خارج سازمان در جریان است.

از اهم موضوعات مورد تاکید در تفاهم نامه همکاری های تحقیقاتی فیمابین پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی و موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندرقند تعامل و همکاری فعال و سازنده جهت برقراری ارتباطات علمی و پژوهشی هدفمند با مشارکت تخصص های مختلف در راستای وظایف حاکمیتی و تحقیقاتی و انجام تحقیقات مشترک مورد نیازطرفین به منظور توسعه و تجاری سازی محصولات فناورانه در حوزه گیاهان قندی به شرح شناسایی نشانگرهای مولکولی SNP مرتبط با تجمع ساکارز در ریشه چغندرقند، شناسایی نشانگرهای مولکولی پیوسته با ژن های تحمل به ساقه روی (بولتینگ) در چغندرقند، شناسایی نشانگرهای مولکولی جدید پیوسته با ژن های مقاومت به ریزوکتونیا و … می باشد.

تفاهم‌نامه تحقیقاتی پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی با موسسه تحقیقات علوم شیلاتی و موسسه تحقیقات علوم دامی کشور هم در راستای اجرای طرح مشترک دستیابی به دانش فنی کشت اقتصادی ریزجلبک دونالیلا در سیستم های باز و فرآوری بهینه آن برای کاربرد در خوراک دام، طیور و آبزیان امضا شده است.

در این دوره همچنین فعالیتهای متنوعی در حوزه فناوری و تجاری سازی دستاوردهای پژوهشی پژوهشگاه صورت گرفته که از جمله آنها می‌توان به انعقاد قرارداد انتقال دانش فنی تکثیر، فرمولاسیون و استفاده از سویه های اکتینومیستی برای تهیه محرک رشد اختصاصی گوجه فرنگی و انعقاد قرارداد پژوهشی یک ساله با بخش خصوصی در راستای تولید کیت شناسایی مبتنی بر نشانگرهای مولکولی به منظور شناسایی و تفکیک ۳۰ توده یونجه بومی ایران و پیگیری راه‌اندازی مرکز نوآوری و شرکت پژوهشگاه اشاره کرد.

تقارن این فصل جدید در تعاملات و همکاری‌های تحقیقاتی پژوهشگاه با شروع کار دولت جدید را به فال نیک می‌گیریم و امیدواریم در سایه تدابیر راهبردی و توجه ویژه رییس جمهوری و دولت سیزدهم به بخش کشاورزی و سیاست ها و برنامه‌های وزیر محترم جهاد کشاورزی، شاهد اتفاقاتی بزرگ در کاربست دستاوردهای پژوهشی و فناوری های نوین زیستی در رفع مشکلات بخش کشاورزی باشیم.